

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Høringsinstansene

Deres ref

Vår ref

Dato

22/338-

27. januar 2023

Høring av forslag til endringer i forskrift om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer

Landbruks- og matdepartementet sender med dette på høring forslag om endring av forskrift 10. oktober 2008 nr. 1132 om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer (tollkvoteforskriften) vedlegg 1. Endringen gjelder størrelsen på halal-kvoten.

Det tas sikte på at endringen i vareomfanget trer i kraft 1. mai 2023.

Det bes om at høringsinnspill sendes Landbruks- og matdepartementet innen **31. mars 2023**.

Høringsdokumentene er publisert på: <https://www.regjeringen.no/no/dep/lmd/id2959013/>
Vi ber om at høringssvar sendes digitalt ved bruk av skjema for høringssvar på regjeringen.no.

Bakgrunn

Enkelte religioner har spesielle krav til mat og tilberedning av mat. Innenfor islam er det blant annet fastsatt bestemte krav til slaktemetode for at kjøtt skal være halal (tillatt). Det er i dag etablert norsk produksjon av halalkjøtt, og flere slakterier forsyner markedet med halalslaktet kjøtt av kylling, lam og storfe. Produksjonen av norsk halalkjøtt er i normalår tilstrekkelig til å dekke etterspørselen på det nasjonale markedet.

Noen religiøse tradisjoner krever imidlertid at kjøttet skal komme fra dyr som er slaktet uten bedøvelse. Slike tradisjoner praktiseres først og fremst innenfor den jødiske tro (kosher), samt av en liten andel muslimer som praktiserer en strengere tolkning av halal enn majoriteten av norske muslimer som spiser norskprodusert halalkjøtt slaktet med bedøvelse. Etter norsk lov må alle dyr som slaktes, bedøves først. Slaktemetoder uten

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 874

Avdeling
Landbrukspolitisk
avdeling

Saksbehandler
Siv Tanja Durteste
22 24 92 69

bedøving er derfor ikke tillatt, jf. dyrevelferdsloven § 12. De som følger religiøse tradisjoner som ikke aksepterer bedøvelse, er derfor avhengige av å importere kjøtt.

For å imøtekomme disse religiøse gruppernes importbehov, ble det i 1996 åpnet opp for å ta inn "kjøtt slaktet i tråd med religiøse tradisjoner" under den såkalte "messekvoten".¹ Messekvoten er på totalt 35 tonn. Etterspørselen etter import av "kjøtt slaktet i tråd med religiøse tradisjoner" økte betydelig fra 2013, og messekvoten var ikke stor nok til å dekke denne økte etterspørselen. Det ble derfor i 2015 etablert to særskilte tollkvoter for «kjøtt slaktet i tråd med religiøse tradisjoner», forbeholdt «registrerte trossamfunn».² Med "registrerte trossamfunn" menes trossamfunn som har registrert seg hos statsforvalteren i medhold av lov 24. april 2020 nr. 31 om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven) og forskrift 18. desember 2020 nr. 2825 om registrering av og tilskudd til tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsforskriften).³ Særkvotenes vareomfang er begrenset til kjøtt og kjøttvarer klassifisert under tolltariffens kapitler 2 og 16.

Ved opprettelsen av særkvotene i 2015 ble kosher-kvoten fastsatt til 15 tonn, mens halal-kvoten ble satt til 30 tonn. Særkvoten for halal-slaktet kjøtt fikk dermed en andel på 2/3 av særkvotene sett samlet. Kvotestørrelsene ble satt med utgangspunkt i den tidligere importen av kosher- og halal-slaktet kjøtt under messekvoten i 2013. Importen av kosher- og halal-slaktet kjøtt dette året var hhv. på 7,8 tonn og 13,5 tonn. De fastsatte kvotestørrelsene åpnet dermed for en mulig dobling av importerte mengden sammenliknet med 2013. Kvotene innebar også noe økning sammenliknet med messekvoten, fra 35 tonn til totalt 45 tonn.

Kosher-kvoten har vært benyttet av Det Mosaiske Trossamfund og kvoten for halal-slaktet kjøtt har vært benyttet av DIKSIN. DIKSIN omfatter seks muslimske kultursenter i Oslo, Nedre Eiker, Grenland, Drammen, Stavanger og Moss som praktiserer en strengere tolkning av halal enn majoriteten av norske muslimer.

DIKSIN har fremmet kritikk mot størrelsen på halal-kvoten, fordi de mener at kvotestørrelsene på de to særkvotene ikke er proporsjonale med forholdet mellom antall medlemmer i de to trossamfunnene. Videre har DIKSIN anført at dagens importregulering medfører at DIKSINs medlemmers behov for halal-slaktet kjøtt ikke dekkes, og dette er i strid med deres rett til fri religionsutøvelse. DIKSIN har bedt om at halal-kvoten økes til minst 150 tonn for å dekke trossamfunnets importbehov.

Departementets vurdering

Alle har en lovbestemt rett til å få utøve sin religion. Retten til fri religionsutøvelse er både en grunnlovfestet rett (grunnloven § 16), og følger av EMK (Den europeiske menneskerettighetskommisjon) som Norge har forpliktet seg til å følge. Norge vil derfor ikke ha anledning til å forby import av kjøtt fra dyr som er slaktet uten bedøvelse i tråd med religiøse

¹ Messekvoten åpner for import av alle kjøttvarer under tolltariffens kapittel 2 og kapittel 16.

² Ordningen er regulert i forskrift 22. desember 2005 nr. 1723 om administrering av tollvernet (FAT) § 22, og særkvotene fordeles etter bestemmelser inntatt i forskrift 10. oktober 2008 nr. 1132 om fordeling av tollkvoter (tollkvoteforskriften). Kvotestørrelsene er nedfelt i tollkvoteforskriften vedlegg 1.

³ Regelverket åpner for at trossamfunnet kan foreta importen gjennom et selskap som er heleid av menigheten.

tradisjoner, når det er forbud mot slike slaktemetoder i Norge.⁴ Videre innebærer våre EMK forpliktelser et krav om likebehandling av registrerte trossamfunn som er avhengige av å importere kjøtt fordi de følger slike religiøse tradisjoner.

Departementet har innhentet importstatistikk som viser at mens deler av kosher-kvoten årlig står ubenyttet, blir halal-kvoten brukt i sin helhet hvert år. Importstatistikk viser også at DIKSIN årlig importerer en supplerende mengde kjøtt gjennom blant annet innkjøp av auksjonskvoter. DIKSIN opplyser at halalkvoten må økes til minst 150 tonn for å kunne dekke deres medlemmers importbehov for kjøtt.

For å sikre likebehandling av de to trossamfunnene i samsvar med retten til fri religionsutøvelse i EMK, foreslår departementet å øke halal-kvoten til 150 tonn for å dekke DIKSINs importbehov. Etter departementets vurdering, vil kvotestørrelsene med dette fortsatt være satt så lave at det ikke vil være fare for noen svekkelse av beskyttelsen for norsk kjøttproduksjon, inkludert norskprodusert halalkjøtt.

Det understrekes at det er et vilkår for innvilgelse av kvoteandel at det søkende trossamfunnet kan dokumentere at kjøttet er slaktet i tråd med religiøse tradisjoner. Dersom dette eller andre vilkår for import blir brutt, kan Landbruksdirektoratet iverksette reaksjoner, f.eks. trekke tilbake tillatelsen til nedsatt toll. Selv om importen kan skje gjennom et heleid foretak, så vil trossamfunnet selv være ansvarlig for at importen skjer i henhold til vilkårene for kvoten. Trossamfunnet er ansvarlig for å videreformidle vilkår til importøren.

Med hilsen

Henrik Einevoll (e.f.)
avdelingsdirektør

Siv Tanja Durteste
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

⁴ Se Ot. prp. nr. 15 (2008-2009) Om lov om dyrevelferd.

Høringsinstanser:

Utenriksdepartementet

Finansdepartementet

Nærings- og fiskeridepartementet

Tolletaten

Landbruksdirektoratet

Norges Bondelag

Norsk Bonde- og Småbrukarlag

Norsk Landbrukssamvirke

NHO Mat og Drikke

NHO Mat og Landbruk

Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund

Nortura SA

Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund (KLF)

Det Mosaiske Trossamfunn

Islamsk Råd Norge

DIKSIN

Dyrebeskyttelsen

Dyrevernalliansen

NOAH